תנא דידן סבר כיון דאיזדריק עלה דם לאלתר שריא בחמרא והא לית לה ניוול ור"ע סבר אפי' אישתחיטת בהמה אינו יכול להפר משום הפסד קדשים מתקיף לה רבי זירא ואמאי לזרוק דמן שלא לשמן ויתיר בשר באכילה מי לא [ו]תניא [א]כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן או ששחטן לפני זמנן או לאחר זמנן הדם יזרק והבשר יאכל ואם היתה שבת לא יזרק ואם זרק הורצה להקטיר אימורין לערב אמרי אי דשחט עולה או שלמים ה"נ אלא הכא במאי עסקינן כגון ששחט חטאת ברישא כדתנן [ג]אם גילח על אחת משלשתן יצא: בד"א בתגלחת טהרה אבל בתגלחת טומאה יפר [ג](מפני שיכול לומר אי אפשי באשה מנוולת) ור"מ אומר אפי' בתגלחת טהרה יפר מפני שיכול לומר אי אפשי באשה מגלחת: ות"ק אמר לך אפשר [ב]בפאה נכרית [ד]ור"מ סבר בפאה נכרית אידי דזוהמא לא ניחא ליה: **מתני'** [ה]האיש מדיר את בנו בנזיר [ו]ואין האשה מדרת את בנה בנזיר כיצד [ז]גילח או שגילחוהו קרוביו מיחה או שמיחו קרוביו [ח]היתה לו בהמה מופרשת החטאת תמות והעולה תקרב עולה [א] ושלמים יקרבו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם היו לו מעות סתומין יפלו לנדבה מעות מפורשים דמי חטאת ילכו לים המלח [י]לא נהנין ולא מועלין [ז]דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם: **גמ'** איש אין אבל אשה לא מאי טעמא ר' יוחנן אמר [ט]הלכה היא בנזיר [י]ורבי יוסי ברבי חנינא אמר

רש"י

(ו) **ולתנא דידן.** כיון דאיזדריק עלה אחד מן הדמים לאלתר אשתריא בחמרא ולית לה ניוול וכיון דלית לה ניוול אינו יכול לומר אי אפשי באשה מנוולת: **אינו יכול להפר משום בזיון קדשים.** דהואיל ואין הבעלים מתכפרים בו אין הבשר נאכל: **מתקיף לה ר' זירא ואמאי.** הוי בזיון קדשים לזרוק דמן שלא לשמן ויתיר בשר באכילה בזריקת דם שלא לשמן: **מי לא תנן הדם יזרק.** שלא לשמן: **ואם היתה שבת לא יזרק.** לפי שאין הבשר נאכל בשבת שאין גלויה קדשים דוחה את השבת: **ואם זרק הורצה.** ולהכי שאימורין מקטיר לערב: **אי דשחט עולה ושלמים.** ברישא ה"נ דאפשר למיהוי להו תקנתא בזריקה אלא הכי קאמינא לך כגון דשחט חטאת ברישא דאי מיפר לה בעל תו לא הוי ליה תקנתא דה"ל כחטאת שנתכפרו בעליה: ומנא תימרא דכל מאי דבעי שחיט ברישא כדתנן אם גילח על אחת משלשתן יצא: **בד"א.** (ג) כיון דנזרק עליה אחד מן הדמים אינו יכול להפר בתגלחת טהרה הואיל ושותה יין בו ביום ולכדמפרש: **אבל בתגלחת טומאה.** אע"פ שנזרק עליה אחד מן הדמים יפר. ר"מ אומר אפי' בתגלחת טהרה כו': **ות"ק אמר לך.** משום תגלחת לא אפשר להפר דלא הוי עליה מנוולת משום תגלחת דאפשר לה בפאה נכרית ומיחזיא כאינה מגלחת: **ור' מאיר סבר בפאה נכרית אידי דזוהמא.** דלית לה לא ניחא ליה ולכך יכול להפר לה לפי שיכול לומר אי אפשי באשה מגולחת:

מתני' גילח. בתוך ימי נזירותו או שגילחוהו קרוביו בתוך ימי נזירותו או שמיחה הבן תוך ימי נזירותו ואפילו ביום אחרון: (ד) **או שמיחוהו קרוביו.** הרי זה בטלה נזירותו ודמי חטאת ילכו לים המלח: **לא נהנין ולא מועלין.** דלאמר מר[ח] חטאות המתות ודמי חטאת ההולכין לים המלח בכולן לא נהנין ולא מועלין לא נהנין מדרבנן ולא מועלין משום דלאו בני הקרבה נינהו: **גמ' הלכה היא בנזיר.** שהאיש מדיר ולא האשה: וריש

תוספות

משום הפסד קדשים. שאם יפר לה קודם זריקה ושוב[א] אינה צריכה לקרבנות הללו ואסור לזרוק דם ופריך אמאי אליבא דהפסד יפר לה ולזרוק דמו שלא לשמו ויותר הבשר באכילה [ט]מן הזבחים שנזבחו שלא לשמן דכיון[ב] דהיפר לה ואינה עוד נזירה שוב אין עומדין לשמן ואפילו יזרוק דמן סתם כשרין דסתמא [שלא] לשמן קיימי וה"ק יזרק דמו דסתמא שלא לשמן קיימי אלא לשם שלמי נדבה כיון דאינה עוד נזירה: **כבשי** עצרת ששחטן. שלא לשם עצרת או ששחטן לפני עצרת בערב עצרת או לאחר עצרת: הדם יזרק. ביו"ט עצמו וקאי אריישא[ג] שלא לשמן (או) לשם[ד] שלמי נדבה וע"י כן הותר הבשר באכילה [א] דאי לית ליה נדרים ונדבות קרבין ביו"ט א"כ לא יקטיר אימורים עד הערב ולא יאכל הבשר עד הערב [דכל כמה] דלא מיקטרי אימורין בשר לא מישתרי באכילה ומ"מ כי נמי אין נדרים ונדבות קרבין ביו"ט מותר לזרוק הדם: ואם היתה שבת לא יזרק. דהוי כמו תיקונו מדרבנן ואסור אלמא [מותר] לזרוק הדם שלא לשמן וא"ת אמאי לא מייתי מתני' (לעיל דף כד.) עולה תקרב עולה ושלמים יקרבו לשלמים וי"ל דלא דמי דהתם בשעת[ה] שחיטה היפר לה וכן בזריקה וכן בשחיטה עומד שלא לשמן אבל הכא דבשעת שחיטה היה עומד לשמן ועתה בשעת זריקה עומד שלא לשמן לא מיתכשר שלא לשמן [ב] וי"ל דלהכי כבשי עצרת נמי לא דמי דהתם לא נשחטו לשמן אבל הכא כיון[ו] דנשחטו לשמן [שמא] כיון דנשחטו לשמן דלא מכשרי שלא לשמן דפס' התכלת (מנחות דף מז:) מיבעיא להש"ס הא[ז] כבשים ששחטן לשמן ואבד הלחם מהו שנזרוק דמן של כבשים שלא לשמן כו' וא"כ הא דקאמר יזרק מיירי שנשחטו[ח] שלא לשמן וי"ל דלא דמי דהתם כבשים [ג]מעיקרא בשחיטות זבח ועיקר הזבח בלחם מתכשר הילכך כי אבד לחם נמצא הזבח מיפסיל והוי כמו אבד[ט] אבל הכא כיון דסתמא כשר כמו לשמן כדאמר בריש זבחים (דף ב:) דסתמא נמי דשחטן לשמן ומשום[י] תקנה נעשה כאילו נעשה[יא] סתמא לענין להתיר לזרוק דמן: [אי דשחט עולה או שלמים הכי נמי לר"ע דליכא הפסד]: אלא [הכ"ע] דשחט חטאת [ברישא]. דאין לו תקנה לזרוק שלא לשמן דחטאת מיפסל שלא לשמן ולשם שלמי נדבה דחטאת אינו בא נדבה: **דתנן אם גילח על אחת מהם יצא.** כלומר ולכך אמר ת"ק דכי נזרק אחד מן הדמים אפילו חטאת דאיירי ביה ר"ע דאינו מיפר דמותר מיד לשתות יין שהרי מגלח על אחת מהן או חטאת או עולה או שלמים וליכא ניוול ולכך הולכך לאיתויי ראיה לכך [דלא תימא] דוקא ד] גלח על השלמים הוא דתנן במתניתין נזרק אחד מן הדמים דדוקא [ה] מן השלמים יצא דכתיב וגלח הנזיר פתח אהל מועד וקאמר [ו]דבעל[יב] יצא על אחד משלשתן ובפרק איזהו מקומן (זבחים דף נה.) מפרש לה דמקיים חטאת עולה ושלמים[יג]: ה"ג **אידי דזוהמא.** בהס[יד] זוהמא ואינו מגופה מגני דבעל ולא ניחא ליה: מתני' **האיש** מדיר בנו בנזיר. שיאמר יהא בני נזיר ויתחילו מנין הימים מיד אפי' אין הבן יודע שאביו הדירו בנזיר א"נ דמדיר בנו בנזיר שילוה לבנו שיאמר הריני נזיר: **ואין האשה** מדרת בנה בנזיר. כדמפרש בגמרא: כיצד ל"ג: גילח או שגלחוהו. דאין לך מחאה גדולה מזאת ולא מיבעיא גילח או שגלחוהו אלא אפי' מיחה או שמיחו[טו] בדברים שאין רצונו שיעשה נזיר מתבטל הנזירות ובגמרא מפרש הטעמים ודוקא כשמיחו מיד כששמעו [אבל] אם לא מיחו[טז] ושוב לימים מיחו אין בכך כלום אחרי שהתחיל הני או שהביא ב' שערות והא דלא תני במתני' משום דשתי שערות מבטלות הנזירות אף אחר שהתחיל כבר למנות כמה ימים מנזיר[יז] אבל הני דהכלל דגילח ומיחה היינו בתחילת שמיעת הנזירות ואפי' אם נאמר תגלחת ומחאה מבטלין [לאחר] שמיעה אפי' [הכי] ניחא דלא תנא דבפלוגתא לא קמיירי דבגמ' פליגי בה רבי ור' יוסי בר' יהודה א"נ דלא קתני אלא מידי דביד אדם לבטל הנזירות: **היתה** לו בהמה מופרשת. כדלעיל: **גמ'. אשה לא.** דקתני אין האשה מדרת בנה בנזיר: **הלכה.** למשה מסיני בנזיר: **כדי** לחנכו. ומדרבנן: **בנו אין בתו לא.** דכך הלכה היא[יח] בנו דשייך במצות לכשיגדיל אבל בתו לא תימה הא לא דאמר בעלמא (יבמות דף קיד.) אין ב"ד מצווין על הקטן להפרישו והאמרה[יט] [ריב"א] אף להנוכו לעשות מצוה מוטל על האב וי"ל דחינוך לא שייך אלא בעשה ולקיים מצוה אבל להזהיר מלעבור אין זה חינוך וההוא דפרק בתרא דיומא (דף פב.) היינו קיום מצוה ועניתם עוד אומר ר"י דחינוך לא שייך אלא באב אבל באנשים אחריני לא שייך והכא אמרינן בתו לא והתם אמרינן אחד תינוק ואחד תינוקת מחנכין אותם להתענות ביוה"כ וצריך לחלק בדבר: **בנדרים.** לא אשכחן[כ] דאינו מדיר בנו בנדרים כגון להביא קרבן או שקבל[כא] עליו לקיים מצות סוכה ולולב: **קסבר** כל חינוך דלא חשיב. כגון חינוך דנזירות בזיוני הוא דמגלח שערו ולא ניחא [ו] [ליה לבניה] הילכך יכול למחות ויש גורסין לא חשיבא[כב] וה"פ כל חינוך הוא להחשיבו וזה בזיונא הוא לו [ז] מש"ה מגלח:

ועביד הקפה. כלומר ושרי לעשות הקפה דהלכה הוא: **הקפת** כל הראש מדרבנן. דמן התורה מותר: **והא** מייתי חולין בעזרה. כשמלאו ימי נזירות טהרתו למייתי חטאת דלאינו בא בנדבה למעולה ושלמים לא קשיא דבאים בנדבה: קסבר

פי' הרא"ש

[א] מאי ולזרוק דם שלא לשמן [ב] ויתיר בשר באכילה. דתנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן [ג] כשרים אלא שלא עלו לשם [ד] בעלים. ולאו דוקא שלא לשמן [ה] דה"ה אפי' בסתמא (מידי) דאין סתמן עומדים לשם אחר שהפר לה בעלה: [ו] כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן. שלא לשם שלמי עצרת. או ששחטן לפני זמנן או לאחר זמנן. לפני עצרת או לאחר עצרת אפי' שחטן בזמן הדם יזרק והבשר יאכל. אפי' בו ביום דס"ל נדרים ונדבות קרבים ביו"ט. ואם היתה שבת לא יזרק. דאין נדרים ונדבות קרבים בשבת ביום ואח"כ הקטיר האימורי ביום ואח"כ כל בשר. ולמאן דלית ליה נדרים ונדבות קרבים ביו"ט. הקטיר האימורים בלילה ואח"כ יאכל (האמורים) [בשרן] ומי' הדם צריך לזרוק ביום שלא יפסול בשקיעת החמה. ואם היתה שבת לא יזרק ואע"ג דזריקת הדם בשבת אסורה אלא מדרבנן בשאיתא פ' אלו דברים ואפ"ה גזרו חכמים משום דתקוני גברא הוא שמתקן האימורים להקטרה והבשר לאכילה כמו לאין מגביהין תרומות ומעשרות [בשבת ויו"ט] ואם זרק הורצה להקטיר אימורים לערב דהיום אינו יכול להקטיר. אלמא דוזרקין לכבשי עצרת בשביל דבר שלא היו עומדים לכן קודם זריקה. הכא במאי עסקינן כגון דשחט חטאת שפסולה שלא לשמה. דתנן אם גלח על אחד משלשתן יצא אלמא לאחר שלגח בטל מהן. איזה מהן שלגח בטל הדורו. ומיירי שהביא חטאת תחלה וטפי הוי"ל לאתויי שא דקתני היה מביא חטאת לה ושלמים אלמא דחטאת בא תחלה. אלא דניחא ליה מתני' שדברי [ז] ומים מתפרשי' ממנה דבדזריקה א' מן הדמים הותרה ביין וח"ק אמר לך. אפשר לה בפאה נכרית הלכך לא הוי תגלחת נוול: [ח] [מאיר] סבר המזוהם בעיני הבעל שתתן אשתו על ראשה שער אשה נכרית: האיש מדיר את בנו בנזיר אע"פ שהוא קטן [ט] דין שיביא עליו ומביא אביו קרבנותיו ואם נטמא מביא קרבן טומאה. והאי מדיר כגון שאמר הרי הוא נזיר או שמי שאומר לבנו [י] קבל עליו נזירות. ה"ג גלח או שגלחוהו קרוביו. ול"ג כיצד דכיון שגלח אין לך מחאה גדולה מזו. וכל היכא שמיחה או [יא] חוהו קרוביו בטל הנזי' ובגמ' מפרש טעמא ומספקא לי אם שתה יין או שנטמא למחות אי מחאתו מחאה דמסתברא למימר [יב] א כיון שעשה דבר שהנזיר אסור בהם אין לך מחאה גדולה מזו. ומי' מדנקט גלח משמע דוקא שעשה מעשה בגופו. ונראה דוקא כשמיחו מיד כששמעו. ובתוס' קתני או שהביא ב' שערות והא דלא נקט ליה במתני' משום דהבאת [ב' שערות] מבטלת אף לאחר ששמע ונתרצה אבל הנך לא מהני אח"כ שכבר נתרצה וקבל עליו נזי' לעיל. מאי טעמא דאיש מדיר את בנו בנזיר וגם מ"ט דאשה לא: היתה לו בהמה מופרשת וכו' כפרי' לעיל: הלכה היא בנזיר. הלכה היא בנזיר גם כך נאמר הלכה למשה מסיני:

הגהות התוספות

1 נ"ל שוב. 2. נ"ל ולאו דווקא לשמן דכיון כו'. 3. נ"ל דקאי נמי ארישא. 4. נ"ל אלא לשם. 5 נ"ל קודם שעת. 6. תיבת כיון נמחק. 7. תיבת הא נמחק. 8 נ"ל דהיינו טעמא משום דמיירי שנשחטו. 9. נ"ל אבד הבשר. 10. נ"ל משום. 11. נ"ל נשחט. 12. נ"ל דבכי קתני דבגילח על אחד משלשתן יצא. 13. נ"ל דמקיים מיתוקמא ועולה ושלמים. 14. נ"ל בהס. 15. נ"ל או שמיחו קרוביו. 16. נ"ל לא מיחו מיד. 17. נ"ל מנזירות. 18. כאן חסר ומה"ד קסבר בנו דשייך כו' כצ"ל. 19. תיבת והאמר נמחק וכ"ל והכא אמר. 20. תיבת אשכחן נמחק. 21. נ"ל שיקבל. 22. נ"ל דלאחשיבה.

עין משפט נר מצוה

כט א מיי' פט"ו מהל' פסולי מוקדשין הל"ט:
נ ב ג ד"ל היתר מכמן לשערות שהנשים נשואות נותנות בראשיהם. (יהושע בועז). [נ"ל אבל שער של גופה מותר כדאיתא בשו"ע אה"ע ס' כ"א]
נא ג מיי' פ"ב מהל' נזירות הל"ג [יד]:
נב ד ה מיי' שם הל' טו ופ"ט שם הל"ג:
נג ו מיי' פ"ו מהל' מעילה הל' ד ופ"ד שם הל"ג:
נד ז מיי' פ"ט מהל' נזירות הל"ג:
נה ח מיי' שם פ"ב הל"ג:

מסורת הש"ס

א) ביצה כ: ע"ש מנחות מח. ב) לקמן מה. [זבחים נה. מנחות ה. ערכין כא. נדרים ד:], ג) ס"א ל"ג, ד) [ס"א לקמן מ.], ה) לעיל דף כד: [סוטה כג.], ו) סוטה כג: לקמן ל. סא:, ז) ס"א וכ"ל אמר ריב"ה, ח) [ערכין ה:], ט) נ"ל כיון, י) נ"ל דבגילח על אחד משלשתן יצא.

הגהות הב"ח

(א) במשנה והשלמים יקרבו שלמים: (ב) רש"י ד"ה תנא דידן סבר כיון דאיזדריק: (ג) ד"ה בד"א: (ד) ד"ה גילח הד"א עם ד"ה או שמיחו קרוביו:

גליון הש"ס

מתני' ואין האשה מדרת. עיין בנדר"ק ריש שמואל א' בפסוק ותדור נדר:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה כבשי וכו' הבשר באכילה דאי. תיבת דאי נמחק וצ"ל ואי: ב] באד"ה לא מתכשר שלא לשמן וכו' וי"ל. תיבות וצ"ל נמחקו וצ"ב וצ"ל. תיבות וי"ל נמחקו וצ"ב לי א"מ: ג] באד"ה דהתם כבשים מעיקרא. תיבת מעיקרא נמחק. וצ"ב מיקבעי: ד] בא"ד דתנן וכו' דלא תימא דוקא גלח. נמחק תיבת גלח: ה] בא"ד נזרק אחד מן הדמים דדוקא מן השלמים. נמחק תיבת מן וצ"ב גילח על. א"מ: ו] ד"ה קסבר וכו' ולא ניחא ליה לבניה. תיבות ליה לבניה נמחקו וצ"ב להו לבזוינן הלכך יכולים וכו' כצ"ל. א"מ: ז] בא"ד כל חינוך הוא להחשיבו וזה בזיונא הוא לו. נ"ב כאן הס"ד ואח"כ מה"ד משום הכי מגלח ועביד הקפה. א"מ:

מוסף רש"י

כבשי עצרת. הבאים עם שתי הלחם, כדכתיב בפרשת שור או כשב (ויקרא כג) ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים וגו' (ביצה כ:). **ששחטן שלא לשמן.** שלא לשם שלמי צבור ושחטן לשם עולה (שם). **לפני זמנן.** קודם עצרת, והם הופרשו לשם כבשי עצרת (שם). לאחר זמנן. לאחר עצרת (מנחות מח.). **הדם יזרק.** שלא לשמן (שם). **והבשר יאכל.** דקיימא לן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים ליקרב ונאכלין אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה (ביצה כ:). **ואם היתה שבת.** שלא לשמן קאי ועצרת ושבת היא, לא יזרוק דכיון דאידחי מקרבן צבור תו לא דחי שבת (מנחות מח.). שהרי אסור לבטל כל וללנות היום ולא יאכל מן הבשר (ביצה כ:). **ואם זרק הורצה** להקטיר אימורין לערב. כלומר אימורי יקטיר לערב ולא יקטירם היום (שם כא.). **אם גילח על אחת משלשתן יצא.** עולה או שלמים, דג' קרבנות כתובין בו ואמרינן בספרי דבי רב ולאחר ישתה הנזיר יין, לאחר מעשה יחידי (ערכין כא. ובנדרים ד:) ובזבחים נה. [עי' זבחים ד: ע"ש]. **האיש מדיר את בנו.** קטן, בנזיר, ותלה הנזירות עליו

ב"א. ואשה מדרת בנה בנזיר בו. ומי אומר לחנכו מנויה של אביו בנו. נפרש לוקא אביו מטומא.: אך לאחר שמעו ונתרצה אבל הנך לא מהני אח"כ שכבר נתרצה וקבל עליו נזי' לעיל: מאי טעמא דאיש מדיר את בנו בנזיר וגם מ"ט דאשה לא: היתה לו בהמה מופרשת וכו' כפרי' לעיל: הלכה היא בנזיר גם כך נאמר הלכה למשה מסיני: